

- **EMIL FILLA**

varianta A

I – Zahraniční inspirace

Filla se poprvé dostal do zahraničí v letech 1906-1910 během cesty po evropských galeriích. Poté pravidelně pobýval v Paříži. Během první světové války odtud se ženou utekli do Nizozemí, kde strávili šest let. Pobyty v zahraničí a kontakty s místními uměleckými kruhy se mu staly inspirací pro jeho vlastní tvorbu.

- **Dokument 1: Nadšení z Paříže**

„V Praze se vedl (...) boj o nové (...) cíle v umění (...). Od roku 1911 hlouček malířů, architektů a literátů (...) udržuje svůj časopis, *Umělecký měsíčník* (...). Je třeba (...) zařídit v Paříži stálou redakci. Malíř Emil Filla a sochař Gutfreund budou střídavě půl roku v Paříži a půl roku doma. (...)

Paříž (...) se na ně smála. Žili s ní a měli ji rádi. Ani se v ní necítili cizinci. Byli častými hosty v atelieru Picassově (...), Braquově (...), navštěvovali básníka Apollinairea.“

Zdroj: HAJŠMAN, Jan, FILLA, Emil, *Hlídka české Mafie v Holandsku, vzpomínky E. Filly na válku a odboj*, Orbis, Praha, 1934, s. 11

1 – Proč začal Filla po roce 1911 pravidelně pobývat v Paříži?

2 – Co mu a jeho ženě usnadnilo integraci do nové společnosti?

- **Dokument 2: Paříž, ráj pro umělce**

„Miluji umělecké ovzduší Paříže, kde vývoj (...) pokračuje na všech stranách. (...) U nás v Čechách se musí hodně spekulovat; proto u nás vzniká umění často dosti neživé.“

Zdroj: ŠKRANC, Pavel, *Emil Filla*, Muzeum Kroměřížska, Kroměříž, 1989, s. 45

1 – Jak popisuje Filla umělecký život v Paříži ve srovnání s českým prostředím?

- **Dokument 3: Holandský vzor**

„Zkrátka se naučili holandsky aspoň číst a dorozumět (...). Jejich zápas o svobodu před třemi, čtyřmi sty lety připomínal naši přítomnost (...). Od Holanďanů se můžeme my, Češi, mnoho učit.“

Těžili z Holandska, co se vytěžit dalo z nesmírných jeho kulturních pokladů. (...) V těžkém strádání (...) bylo nejšťastnější období [Fillovy] umělecké tvorby. (...) Na podzim 1915 jsme se přestěhovali do Amsterdamu. (...) Maloval jsem, udržoval styky s uměleckými kruhy v Amsterdamě.“

Zdroj: HAJŠMAN, Jan, FILLA, Emil, *Hlídka české Mafie v Holandsku*, s. 30-31, 36-37, 61

1 – Co usnadnilo manželům Fillovým integraci v nové zemi?

2 – V čem mohly během první světové války nizozemské dějiny inspirovat Čechy?

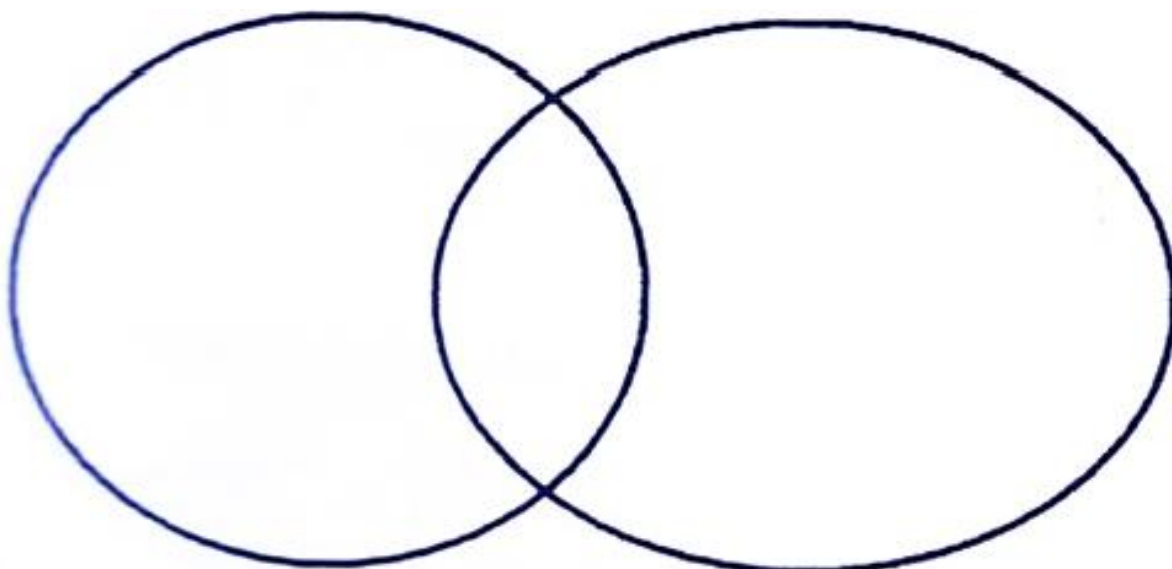
3 – Jak ovlivnil pobyt v Nizozemí Fillovu tvorbu?

SHRNUTÍ: Co přinesl Fillovi jeho pobyt ve Francii a v Nizozemí? Porovnej informace z dokumentů 1 – 3.

Do prostoru vytvořeného protínajícími se elipsami doplň, co společného přinesly Fillovi oba pobyty. Do levé elipsy doplň na základě dokumentů 1 a 2, co mu přinesl navíc pobyt ve Francii, do pravé elipsy doplň na základě dokumentu 3, co mu přinesl navíc pobyt v Nizozemí.

DOKUMENTY 1-2

DOKUMENT 3

II – V zahraničí na počátku války

Těsně před začátkem války odjel Filla se ženou a sochařem Gutfreundem do Paříže. Po vypuknutí války však v Paříži nemohli zůstat a museli uprchnout do zahraničí.

- **Dokument 4: Co bude s Čechy?**

„Češi (...) bloudili po Paříži. Hledali odpověď na otázku, co dělat? (...) Domů, k vojsku, nejel nikdo. (...) Filla byl rozhodnut, že se nehne (...). Válka nemůže trvat déle než měsíc a Rakousko se zhroutí. (...)”

Zdroj: HAJŠMAN, Jan, FILLA, Emil, *Hlídka české Mafie v Holandsku*, s. 13-15

- **Dokument 5: Francie a Rakousko-Uhersko na počátku války (červen-srpen 1914)**

28. června	atentát na následníka rakouského trůnu v Sarajevu (Srbsko)
2. července	Filla odjíždí do Paříže
28. července	Rakousko-Uhersko vyhláší válku Srbsku
30. července	mobilizace (příprava vojáků a zbraní na válku) v Rakousko-Uhersku
11. srpna	Francie vyhláší válku Rakousko-Uhersku

1 – Jak reagovali Češi v Paříži na vyhlášení války (dokument 4)? Vysvětli jejich pocity s pomocí dokumentu 5.

2 – Jakou povinnost měli Češi v zahraničí od 30. července (dokument 5)?

3 – Jak se k tomuto požadavku staví Češi v zahraničí a sám Filla? Vysvětli proč (dokument 4).

- **Dokument 6: Češi, ne Rakušané!**

„Češi slyšeli, že se cizinci přihlašují na policejní prefektuře, že každý musí mít dokument. (...) Filla se dostal k pultu úředníka pozdě odpoledne. Generalie šly hladce, až k bodu „Nationalité“ (národnost):

- Češi.

- Tedy Rakušané.

- Ne! Češi! – Protestovali rozhorleně a vysvětlovali: Češi se postavili proti Rakousku, nejsou Rakušany. (...) Ale úředník stál na svém. (...)

Nyní je konečně docela jasno všem: v Paříži zůstat nemohou! Jsou Rakušané, to znamená (...) možná i záhubu. (...) Rychle odtud, lhostejno kam!”

Zdroj: HAJŠMAN, Jan, FILLA, Emil, *Hlídka české Mafie v Holandsku*, s. 15-17

1 – Co museli udělat cizinci ve Francii po vypuknutí války?

2 – Proč nemohou být podle Filly Češi považováni za Rakušany? Podařilo se mu přesvědčit francouzského úředníka?

3 – Mohl Filla zůstat po vypuknutí války v Paříži? Proč?

SHRNUTÍ: Proč byl po vypuknutí války Filla nucen z Francie uprchnout? Shrň své odpovědi do krátkého odstavce.

III – V odboji

Fillovi utekli z Francie do Nizozemí, kde zůstali až do roku 1920. Filla zde dál maloval a roku 1915 se zapojil do českého zahraničního odboje. Chtěl tak přispět k boji za svobodu své vlasti. Za svoji účast v odboji byl roku 1926 uznán za legionáře.

• Dokument 7: Vstup do odboje

„Na podzim 1915, našli jsme v amsterodamském Telegraafu (...) manifest (= slavnostní prohlášení) proti Rakousku (...). Za hranicemi se tedy dělá odboj! (...) Ihned jsem napsal (...) lístek Masarykovi do Londýna (...): že se dáváme k dispozici. (...) Obratem jsme dostali (...) lístek s potvrzením, (...) že k nám co nejdříve přijede „naš společný přítel“ k dalšímu jednání. (...)

Byl to Dr. Beneš. (...) První bylo:

- (...) Chci vás požádat (...), abyste nám obstaral (...) nějakého posla ve zdejší české kolonii. (...) Myslil, že budu jezdit (...) mezi Holandskem, Paříží a Londýnem. (...) Co nám nejvíce chybí je, že je nás málo.“

Zdroj: HAJŠMAN, Jan, FILLA, Emil, *Hlídka české Mafie v Holandsku*, s. 37-44

1 – Kdo organizoval československý zahraniční odboj?

2 – Jaký byl podle Beneše největší problém zahraničního odboje roku 1915? Co bylo cílem manifestu?

3 – Jaké důležité rozhodnutí Filla toho roku učinil?

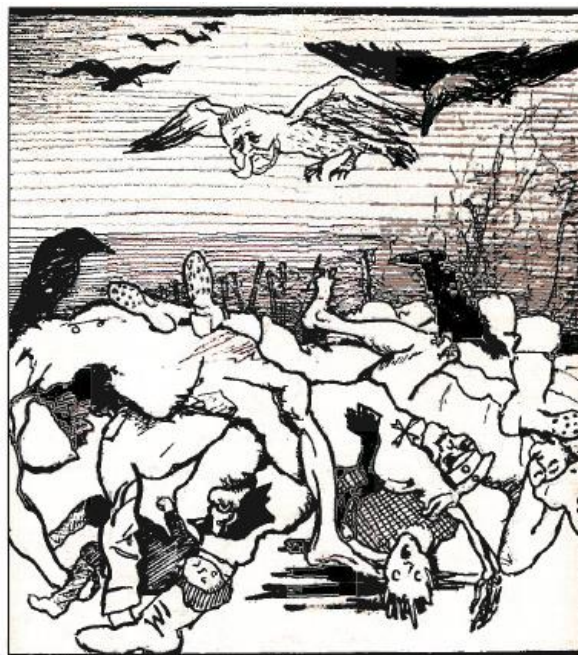
4 – Jaký úkol byl Fillovi svěřen?

- **Dokument 8: Protiválečné karikatury**

A - Drang nach Osten, Michel im Sumpf, VHÚ, 1918

B - Kořist Hindenburgova, Michel im Sumpf, VHÚ, 1918

1 – Všechny karikatury byly otištěny v časopise, který Filla vydával v Nizozemí. Jak se jmenoval a kdy vycházel?

2 – Popiš každou z karikatur a uveď, co autor kritizuje.

3 – Na základě svých odpovědí uveď do tabulky postavy a témata, která se objevují ve Fillových karikaturách.

Postavy	Témata

SHRNUTÍ: S pomocí dokumentů vysvětli, proč byl Filla roku 1926 prohlášen legionářem.

